

Osoko bilkura

Iruñean, Nafarroako Parlamentuan, 2021eko maiatzaren 28an.

Batzar-agiria

Urrutia, Andres, euskaltzainburua,
Coyos, Jean-Baptiste, euskaltzainburuordea,
Arejita, Adolfo, idazkaria,
Urkia, Miriam, Iker sailburua,
Aleman, Sagrario, Jagon sailburua,
Azkarate, Miren,
Iñigo, Andres,
Kintana, Xabier,
Oñederra, Miren Lourdes,
Peillen, Txomin,
Rekalde, Paskual,
Salaberri, Patxi
Uribarren, Patxi,
Videgain, Xarles eta
Zabaleta, Patxi.

Osa, Erramun eta
Zabaleta, Joseba, zegozkien gaietan.

Ezin etorria adierazi dutenak: Aurelia Arkotxa, Roberto González de Viñaspre, Jose Irazu “Bernardo Atxaga”, Jabier Kaltzakorta, Andoni Sagarna, Ana Toledo eta Mikel Zalbide.

Ahalak: Aurelia Arkotxak ahala Miriam Urkiari; Roberto González de Viñasprek ahala Andres Urrutiari; Jose Irazu “Bernardo Atxaga”k ahala Andres Urrutiari; Jabier Kaltzakortak ahala Andres Urru-

tiari; Andoni Sagarnak ahala Miriam Urkiari; Mikel Zalbidek ahala Andres Urrutiari.

Batzarra Iruñean, Nafarroako Parlamentuan egin da, 2021eko maiatzaren 28an, ostiralean, 10:00etan.

Bilkuraren aurretik Unai Uhalde Nafarroako Parlamentuko lehendakariak Euskaltzaindiaren Zuzendaritzako kideei harrera egin die, bere bulegoan. Ondoren, Uhalde lehendakariak Parlamentuaren osoko bilkuren aretoan hitza hartu eta euskaltzainak agurtu ditu. Egin duen mintzaldi laburrean, hizpide izan ditu euskararen ezagutza eta erabilera sustatzea, nafarren hizkuntza ere baden euskara normalizatzea eta Nafarroako Parlamentuaren eta Euskaltzaindiaren arteko harremanak lantzea.

Hasierako hitzen ondoren, A. Urrutia euskaltzainburuak euskaltzain guztiak agurtu eta etorririkoen zerrenda eta ahalak irakurri ditu. Quoruma badela egiaztatu ondoren, maiatzeko Osoko bilkurari hasiera eman zaio.

1. Osoko bilkurako (2021-04-30) bilera-agiria onestea, hala erabakiko balitz.

E. Osak aditzera eman duenez, P. Zabaleta euskaltzainaren iruzkina jaso da. A. Urrutiak ahoz bestelako oharrrik egin nahi den galdetuta, ez da egin.

P. Zabaletak 8.4. aztergaiaren azken paragrafoa aldatzea eskatu du. Adostasunik egon ez denez, bozketa egin da aurkeztutako bilera-agiria bere horretan lagatzearen eta P. Zabaletak aurkeztutako iruzkinaren artean.

Emaitza hauxe izan da: bilera agiria bere horretan lagatzearen alde, 16 boto; P. Zabaletak aurkeztutako zuzenketaren alde, 2 boto, eta 3 boto zuri. Ondorioz, 2021eko apirilaren 30eko bilera-agiria onetsi da. P. Salaberrik aditzera eman du ez zela bileran egon eta ez daukala bilera-agiriaren edukari buruzko irizpiderik, eta horretxegatik, boto zuria eman du.

2. XXI. Barne-jardunaldiak. IKER saileko 2021-2024 aldirako planak aurkeztu. Jasotako oharrak aztertu eta erabakiak hartu.

Apirilean iruzkinak egiteko irekitako aldian, M. Azkarate, P. Rekalde eta M. L. Oñederra euskaltzainek oharrak aurkeztu dituzte. P. Rekalderen oharrak linguistikoak direnez, guztiak onartu dira.

Ondoren, Iker saileko planak onetsi ala ez erabaki da aurkeztutako organigramaren arabera. Hiztegitantza alorrean, I.1 eta I.2 atalen aipamena eginez, M. L. Oñederrak aurkezturiko iruzkinean, Euskaltzaindiaren Hiztegian ahoskera (transkripzio eta audioak) txertatzeko moduan bilaketa aktibatzea iradoki du. M. Urkia Iker sailburuak plangintzaldian zehar kontuan hartuko dela aditzera eman du, betiere, horrek begiz jotako eta lehentasunezkoak diren Euskaltzaindiaren Hiztegitiko lanak galgaten ez dituen neurrian. Ondorioz, Hiztegitantzako atal guztietako aldirako plangintzak eta batzordeen eta lantaldeen osaerak onetsi dira.

Segidan, Gramatika atalaren aldirako plana eta Gramatika batzordearen osaera onartu dira.

Dialektologiaren alorrean, M. Azkaratek, zailtasunak zailtasun, Zuzendaritzak aurkeztutako "EHHA/Ahozko Euskararen Thesaurus" eta X. Videgainek aurkeztutako "Euskararen Herri Hizkeren Atlas" egitasmoak uztartzeko ahalegina egin dadin iradoki du. A. Urrutiak azaldu duenez, Zuzendaritzak ez du ikusten bateratze-ko aukerarik. Izan ere, Zuzendaritzak ez du ikusten bideragarritasunik Videgainek

aurkezturiko egitasmoan, ez barne-antolakuntzaren aldetik, ez eta diru baliabideen eta eduki akademikoaren aldetik ere. Zuzendaritzak uste du beste pauso bat eman behar dela eta EHHaren datuen ustiatzea lehenetsi behar dela. Horrek ez du kentzen X. Videgaini monografiaren bat edo egin dezan eskaintzeko aukera. Hortaz, Zuzendaritzak ahaleginak egingo ditu, Videgainek onartuz gero, monografiaren bidea adosten eta gauzatzen. Horrela, euskaltzainburuak X. Videgaini galdetu dio ea bere proposamenari eusten dion. X. Videgainek hitza hartu eta M. Azkarateri eskerrak eman dizkio bi egitasmoak uztartzeko eginiko proposamen eta ahaleginagatik. Era berean, txostena aurkeztu duela eta proposamenari heltzen diola aditzera eman du.

Horrela, bi bozketa egin dira. Alde batetik, "EHHA/Ahozko Euskararen Thesaurus" onartzeko ala ezesteko. Emaita haxe izan da: 16 boto alde, 2 kontra eta 3 boto zuri. Beste aldetik, X. Videgainek aurkeztutako "Euskararen Herri Hizkeren Atlas" egitasmoa onartzeko ala ezesteko. Emaita haxe izan da: 2 boto alde, 15 boto kontra eta 4 boto zuri. A. Urrutiak azaldu duenez, bozketako emaitzak gorabehera, Zuzendaritza prest dago hitz egiten jarraitzeko eta Zuzendaritzak proposatutakoaren bidetik adostasunaren bidea jorratzeko.

Onomastika ataleko 2021-2024 aldirako plangintzak onetsi dira.

Literaturaren arloan, "Euskal Literaturaren Antologia" egitasmoa onetsi da. P. Zabaletak aurkeztutako "Liztorra" egitasmoa dela eta, A. Urrutiak aditzera eman duenez, Zuzendaritzak ez du ikusten bideragarritasunik aurkezturiko egitasmoan, ez barne antolakuntzaren aldetik, ez eta diru baliabideen eta eduki akademikoaren aldetik ere. Aitzitik, Zuzendaritzak engaiamendua har dezake literaturan ari diren euskaltzain osoekin kontsultak eginez, euskal literaturaren sorkuntzaren inguruko gunea eratu eta bestelako ekimena sortzeko epe ertainean. P. Zabaletari proposamenari eutsi nahi dion galdetuta, horrek eutsi egiten diola aditzera eman du. Ondorioz, proposamena onartzen den ala ezesten den jakiteko bozketa egin da. Emaita haxe izan da: aurkeztutakoaren alde 3 boto, kontra 16 boto eta 2 boto zuri.

Iker sailarekin amaitzeko, Fonetika eta Fonologia atalaren aldirako planak eta batzordearen osaerak onartu dira, bai eta Morfosintaxiaren atalean, morfosintaxiaren estandarizazioari buruzko aldiko plana eta egitasmoa garatzeko batzorde ahaldunduaren osaera ere.

3. XXI. Barne-jardunaldiak. Jagon saila, Egiturazko batzordeak eta egitasmoak (Zuzendaritzari atxikiak) eta zerbitzuak. 2021-2024 aldirako planak. Aurkeztu.

Jagon saileko Hizkuntza Kalitatearen Behatokia batzordearen, Euskalkien lantaldearen, Sustapen batzordearen eta Joanes Etxeberri egitasmoaren aldirako planak aurkeztu dituzte P. Rekaldek, P. Uribarrenek, S. Alemanek eta E. Osak, hurrenez hurren.

Egiturazko batzordeak eta egitasmoak (Zuzendaritzari atxikiak), berriz, A. Urrutiak azaldu ditu: Argitalpen batzordea, *Euskera* agerkariaren Idazketa kontseilua eta Azkue Biblioteka eta Artxiboa batzordea; eta M. Urkiak, Informazio eta Komunikazioaren teknologiak batzordea.

Zerbitzuen ataleko planak honako hauek aurkeztu dituzte: J. Zabaleta kudeatzaileak (Egoitza, Ikerguneak eta ordezkariak, Kudeaketa ekonomikoa), E. Osak (Idazkaritza eta kudeaketa akademikoa, eta Zerbitzu teknikoak), P. Rekaldek (HIZBEA eta Jagonet) eta J. B. Coyosek (Euskara Eskuz Esku).

Aurkezpenen ondoren, galderak egiteko txanda ireki da. Orobat, euskaltzainek adierazi dute zaila dela berehalakoan galdera zehatzak egitea eta dokumentazioa aztertzeko denbora behar dutela. M. Azkaratek EBE batzorde suntsikor izatetik egiturazko batzorde izatera igarotzeko arrazoiez galdetu du. Horri dagokionez, aipatu da hala egitea komeni dela batzorde suntsikorrak eginiko lana eta aldi-aldi *Euskara Batuaren Eskuliburuan* (EBE) egin behar izaten diren eguneratzeak kontuan hartuz (une honetan, EBEren laugarren argitaraldia ari da prestatzen Euskaltzaindia). M. Urkiak, bestetik, esan du Euskalkien lantaldeak jorrotutako hitz-zerrendak *Euskaltzaindiaren Hiztegian* jasotzeko ahaleginak indartu behar direla. Era berean, HIZBEA dela eta, esan du garrantzitsua dela erabiltzen diren irizpideak banatzea, jakitea eta denon artean bideratzea. P. Zabaletak, Onomastikaren eremua aipatuz, Euskal Herritik haragoko lankidetzarako aukerez galdetu du. Azken horri gagozkiola, Onomastika zerbitzura kanpotik datozen kontsulten berri eman du P. Rekaldek. Era berean, besteak beste, Frantziako eta Espainiako IGN erakundeekin izaniko lankidetzaren ere aipatu du.

Aurkezpenaren ondoren, iruzkinak edota oharak egiteko aldia ireki da, ekainaren 14a arte, hain zuzen.

4. Euskaltzaindiaren Hiztegia. Adierak eta adibideak. Batzorde ahaldunduaren oharrak (XXVI). Jasotako oharrak aztertu eta erabakiak hartu.

Gaia trenkatzeko denbora nahikorik ez dagoenez gero, aztergaia datorren Osoko bilkurarako laga da.

5. Esku artekoak:

5.1. Gorka Aulestia ohorezko euskaltzainaren heriotzaren berri. 88 urte zituela, maiatzaren 10ean hil zen Gorka Aulestia ohorezko euskaltzaina. Ondarroan jaio zen, 1932ko abenduaren 11n. Euskal Ikasketetan doktorea (Nevadako Unibertsitatea), Deustuko Unibertsitateko irakasle izatetik erretiroa hartuta zegoen. Euskaltzain urgazle izendatua 1996ko martxoaren 29an, eta ohorezko 2010eko urtarrilaren 29an. Euskaltzaindian, Literatura Ikerketa batzordean egin zuen lan, batez ere, 1991tik aurrera. G. Aulestiaren familiari doluminak adieraztea erabaki da Osoko bilkuran.

5.2. Euskararen Hiztegi Historiko-Etimologikoa sarean. 2019an paperean argitaratu zen hiztegia linean jarri du Euskaltzaindiak maiatzaren 21ean, beraz, Euskaltzaindiaren webgunearen bidez eduki guztiak kontsulta daitezke. Online bertsioaren helburu nagusiak hauek dira: EHHeren egitura eta filosofiari eustea; hiztegiaren eduki osoa eskaintzea; kontsulta bideak erraztea; eta bilaketa erraza eta laguntzak eskaintzea.

5.3. Euskera, 2019,2-2. kalean. Mendeurrenako “Ahoskera jardunaldia” eta Euskal Hiztegi Historiko-Etimologikoaren aurkezpen jardunaldia jasotzen ditu. Honenbestez, lau argitalpen kaleratu dira Mendeurrenarekin lotutako gaiekin:

Euskara Batua eta Ipar Euskal Herria (1964-2018). Bilduma: Jagon 19. Argitarazlea: Jean-Baptiste Coyos.

Hizkuntza gutxiagotuak jagon. Euskaraz bizi. Bilduma: Jagon 21. Argitarazleak: Sagrario Aleman - Jean-Baptiste Coyos.

Euskal Onomastika aplikatua XXI. mendean. Bilduma: Iker 39. Argitarazlea: Roberto González de Viñaspre.

Euskera 2019,2-2 (GAI BEREZIA: Euskaltzaindiaren mendeurrena):

- Ahoskera jardunaldia: Argitarazlea: Miren Lourdes Oñederra

- *Euskal Hiztegi Historiko-Etimologikoaren* aurkezpen jardunaldia: Argitarazleak: Joseba Andoni Lakarra - Julen Manterola.

5.4. Baionako manifestaziora hurreratzeko Zuzendaritzaren deia. Euskaltzaindiaren Zuzendaritzak bihar, Baionan, 16:00etan, Lauga gelatik abiatuko den manifestaziora hurreratzeko deia egin du. J. B. Coyos Ipar Euskal Herriko ordezkariak xehetasunak eman ditu.

5.5. Hurrengo bilkura. Ekainaren 25ean, Baionan, Herriko Etxean egingo da Osoko bilkura 10:00etatik aurrera. Horrela, XXI. Barne-jardunaldiak direla eta, ekaineko Osoko bilkuran:

- Jagon Saileko, Egiturazko batzorde eta egitasmoetako (Zuzendaritzari atxikiak) eta zerbitzuetako planei eginiko oharrak aztertu eta erabakiko dira.
- Era berean, ekaineko Osoko bilkuran, Arautegiari eginiko iruzkinak aztertu eta erabakiko dira eta Barne-erregelari eginiko oharrak aurkeztuko dira, uztailean aztertu eta erabaki daitezten. 2021eko martxoaren 1ean Arautegiari eginiko iruzkinak euskaltzainei banatu zitzaizkien. Norbaitek berriz bidaltzea nahi izanez gero, idazkariordeari mezua bidali eta igorriko zaizkio.

6. Azken ordukoak.

6.1. Nafarroako Gobernuak Karlos III.aren Gurutzea eman dio Patxi Salaberri euskaltzainari. Hizkuntzalaritzaren arloan egin duen ikerketa-lan zabalagatik eman dio gurutzea Nafarroako Gobernuak. Osoko bilkuraren izenean, zorionak eman zaizkio P. Salaberri.

Eta bestelako aztergairik ez dela, Osoko bilkura bukatutzat eman da, 12:30ean.

Andres Urrutia,
Euskaltzainburua

Adolfo Arejita,
Idazkaria